

## Kinumpirmang Pangako

***"Sumamba si Abram nang pahiga sa lupa, at kinausap siya ng Dios, na sinasabi, 'Tungkol sa akin, narito, ang tipan ko ay sumaiyo, at magiging ama ka ng maraming bansa.' Hindi na tatawagin ang iyong pangalang Abram, kundi Abraham ang iyong pangalan; sapagkat ginawa kitang ama ng maraming bansa."***  
**Genesis 17:3-5**

Ang tala sa Aklat ng Genesis ay lubhang mahalaga para sa taos-pusong mag-aaral ng Bibliya. Sa mga pahina nito inilatag ang pundasyon ng plano ng Diyos para sa kaligtasan ng tao at ang kalaunang pagpapala sa lahat ng mga pamilya sa buong mundo. Kaya't mabuti na suriin natin nang mabuti ang tala nito, at ang pagkakasundo nito sa kabuuang tala ng kasulatan na matatagpuan sa Bibliya. Para sa ating kasalukuyang pagtalakay, ang ating pokus ay nakasentro sa Genesis, kabanata labing-anim, labing-pito, at labing-walo.

Sa tatlong kabanatang ito, habang pinag-aaralan natin ang pakikitungo ng Diyos kay Abram, na kalaunan ay tinawag na Abraham, mahalagang tandaan ang banal na pangako tungkol sa isang "binhi." Magkakaroon si Abram ng supling, isang binhi, na magkakaroon ng mahalagang papel sa plano ng Diyos. Nang unang ibigay ang pangakong ito sa patriyarka, ang kanyang asawa na si Sarai, na kalaunan ay tinawag na Sarah, ay baog. Gayunpaman, pareho nilang pinaniwalaan ang pangako ng Diyos at matiyagang naghintay na

magkaroon ng anak. Ngunit walang anak na ipinanganak. Genesis 16:1

Mahaba ang paghihintay. Una, may lumipas na panahon mula nang ibigay ang pangako hanggang sa pagkamatay ng ama ni Abram na si Terah, bago pa man sila pumasok sa lupain ng Canaan. Ngayon, lumipas na ang karagdagang sampung taon, at wala pa ring anak. Si Sarai, bukod sa pagiging baog, ay matanda na, at ang kanyang pananampalataya na siya ang magiging ina ng ipinangakong binhi ay nagsimulang kumupas. Tila naniniwala pa rin siya sa plano ng Diyos tungkol sa isang binhi ngunit nagsimulang mag-alinlangan kung siya nga ba ang ina ayon sa kalooban Niya.

Habang pinag-iisipan niya ito at nagnanais na makipagtulungan sa Panginoon kung maaari, iminungkahi niya kay Abram na si Hagar, ang kaniyang alipin, ang maging ina ng isang anak para sa kaniya. Ayon sa mga pamantayang Kristiyano ngayon, maaaring ituring itong isang hindi etikal na gawain, ngunit tila hindi ito itinuturing na hindi angkop noong panahong iyon. Sa anumang kaso, hindi pinagalitan ng Panginoon sina Sarai at Abram dahil dito, bagaman hindi niya kinilala ang anak ng pagsasamang ito bilang ipinangakong binhi. Genesis 16:2,3

Mula sa natural na pananaw, gayunpaman, ang mungkahi ni Sarai ay hindi naging kasiya-siyang solusyon sa usapin. Sa hindi inaasahan ni Sarai, nang malaman ni Hagar na siya ay magkakaroon ng anak, sinimulang hamakin ng lingkod ang kanyang panginoon. Noong mga araw na iyon, ang kakayahang magkaanak ay lubos na pinahahalagahan, at malinaw na sinimulang

maramdaman ni Hagar na siya ay mas mataas kaysa kay Sarai, at kumilos siya nang naayon. Genesis 16:4

Ipinabatid ni Sarai kay Abram ang sitwasyon, na sumigaw, "Ang kasalanan ko ay nasa iyo," kaya sinisikap niyang isisi kay Abram ang ganitong pangyayari. (Genesis 16:5). Malamang na inasahan ni Sarai noon na kung magkakaroon ng anak si Hagar, siya ang magiging tagapag-alaga nito, at aalis si Hagar nang hindi inaangkin ang karapatan ng pagiging ina. Ngunit ngayon, napagtanto ni Sarai mula sa saloobin ni Hagar na wala nang pag-asa para sa ganitong kasunduan, kaya't napagtanto niyang hindi naging matalino na imungkahi ang paraang ito upang magkaroon ng supling si Abram.

Napagtanto rin ni Abram na hindi umuusad ang mga bagay ayon sa kanilang inaasahan, kaya bilang katapatan kay Sarai, pinayagan niya siyang gawin kay Hagar ang anumang nais niya. Ayon sa Genesis 16:6, malupit na inapi ni Sarai si Hagar, marahil sa pamamagitan ng pagpapalaki ng kanyang mga tungkulin at gawain. Ayon sa ilang iskolar ng kasaysayan, sa ilalim ng mga batas noon, ilegal sana ang pagbebenta kay Hagar upang siya ay maalís sa daan. Marahil ito ang dahilan kung bakít pinarami ang kanyang mga pasanin, sa pag-asang iiwan niya ang sambahayan at tatakas, na siyang ginawa niya.

## **Humawak ang Diyos**

Sa puntong ito, hiningi ng Panginoon ang usapin. Ang anghel Niya, o sugo, ay nakatagpo kay Hagar "sa bukal sa daan patungong Shur." Ang Shur ay ang pangalan ng malaking pader na may kuta na

naghihiwalay sa Ehipto at Canaan. Malinaw na sinisikap ni Hagar na makabalik sa kanyang sariling bayan sa Ehipto; ngunit humalo ang Panginoon, at sa pamamagitan ng anghel Niya ay inutusan siyang bumalik at sumailalim sa kanyang panginoon. Genesis 16:7-9

Pagkatapos ay nagbigay ang anghel ng isang kahanga-hangang propesiya. "Sinabi sa kaniya ng anghel ng Panginoon, Palalaguin ko ang iyong binhi nang labis, na hindi mabilang sa karamihan. ... Narito, ikaw ay nagdadalang-tao, at manganganak ka ng isang lalaki, at papangalanan mo siyang Ismael; sapagkat dininig ng Panginoon ang iyong kapighatian." (Genesis 16:10,11) Tila nagkakasundo ang mga historyador na ang malaking bahagi ng populasyon ng mga bansang Arabo sa Gitnang Silangan ay mga inapo ni Ismael.

Labis na humanga si Hagar sa pagdalaw ng anghel ng Panginoon. Ang balon kung saan siya natagpuan ng anghel ay tinawag na Beerlahairoi, na sa wikang Hebreo ay nangangahulugang, "Balon ng Buhay na Nakakita sa Akin." Tila naunawaan ni Hagar na pinangangalagaan siya ng Panginoon, at bagaman nakatakas siya kina Abram at Sarai, hindi niya matakasan ang Diyos ni Abram. Bumalik siya sa kanyang panginoon, at sa takdang panahon ay ipinanganak si Ismael. Genesis 16:13-16

May aral din sa karanasang ito para kay Sarai, at gayundin para sa lahat ng nagsisikap na maglingkod sa Panginoon. Ito ang aral na walang nagagawa sa pamamagitan ng pagtatangka na tumakas mula sa ating mga pagsubok, o sa pagpilit na itaboy ang mga ito. Ang kakulangan sa pananampalataya ni Sarai ang nagdala ng mabigat na pagsubok sa kanyang

buhay, at naisip niyang alisin ito sa pamamagitan ng pagpilit kay Hagar na tumakas. Gayunpaman, ibinalik ng Panginoon ang karanasang iyon sa kanya. Marahil ay pinalambot din ng karanasang iyon ang saloobin ni Hagar. Sa anumang kaso, ipinapahiwatig ng rekord sa kasulatan na nagkasama ang dalawang babae pagkatapos nito sa loob ng 15-17 taon.

## **Muling Pinagtibay ang Tipan ng Diyos**

Labing-tatlong taon na ang lumipas, at sa Genesis 17:1, mababasa natin, "Nang si Abram ay siyamnapu't siyam na taon na, ang Panginoon ay nagpakita kay Abram, at sinabi sa kaniya, Ako ang Makapangyarihang Diyos; lumakad ka sa aking harapan at maging ganap." Ang pahayag ng Diyos na dapat maging "perpekto" si Abram ay mas wasto sanang mabasa bilang "kumpleto, o matuwid." Si Abram ay kabilang sa nahulog at namamatay na lahi, at ang kaperpektoan sa pag-uugali ay tunay na lampas sa kanyang kakayahan . Gayunpaman, maaari siyang maging matuwid sa harap ng Panginoon. Posible ito para sa lahat ng bayan ng Diyos, at wala nang iba pa ang katanggap-tanggap sa Panginoon.

Sa Genesis 17:2-8, inulit ng Diyos kay Abram ang tipan na dati Niyang ipinangako at pinalawak ang ilang katangian nito. Alinsunod sa kahalagahan ng mga kahulugang nakakabit sa mga pangalan kaugnay ng paglalahad ng banal na kaayusan, pinalitan ng Panginoon ang pangalan ni Abram, na ang ibig sabihin ay "matayog na ama," at ginawang Abraham, na ang ibig sabihin ay "ama ng karamihan." Ang orihinal na pahayag ng tipan ay nagkatiyak ng mga pagpapala sa lahat ng bansa sa

pamamagitan ng ipinangakong binhi, ngunit sa mga talatang ito ay pinalawak ng Panginoon ang kaisipang iyon sa pamamagitan ng pangakong si Abraham ay magiging "ama ng maraming bansa" na siyang pagpapalain. Ang salitang ama ay nangangahulugang tagapagbigay-buhay, at ito ang paraan ng Diyos upang ipaliwanag na ang pagpapalang matatanggap ng mga bansa sa pamamagitan ng binhi ni Abraham ay ang buhay.

Inisa-isa ni Apostol Pablo ang pangakong ito at ipinahiwatig na ang lahat ng nagsasabuhay ng "pananampalataya ni Abraham" sa mga pangakong ginawa ng Diyos sa kaniya ay nagkakwalipika upang maging kaniyang "binhi." (Roma 4:16-18). Ang ilan sa binhing ito ay makalupa, at ang iba naman ay makalangit, ngunit ang mahalagang katotohanang binibigyang-diin ni Pablo ay hindi kailangang maging likas na inapo ni Abraham upang maging bahagi ng kaniyang binhi.

"Magmumula sa iyo ang mga hari," ang pangako ng Diyos kay Abraham. (Genesis 17:6). Makalipas ang mga siglo, ang mga hari ng bansang Israel ay nagmula sa angkan ni Abraham. Gayunpaman, ang pangunahing katuparan ng pangakong ito ay may kaugnayan sa espiritwal na binhi ni Abraham—si Jesus na Ulo at ang iglesia, ang kanyang katawan. (Galacia 3:16,27-29; Colosas 1:18). Si Jesus ang magiging Hari ng mga hari, at ang kaniyang simbahan ay maghahari kasama niya bilang mga hari sa loob ng isang libong taon. Pahayag 5:10; 20:6

Ayon sa Genesis 17:8, bagaman naninirahan si Abraham sa Canaan noong panahong iyon, siya ay isang "dayuhan," o pansamantalang naninirahan, sa

lupain. Namatay si Abraham nang hindi nagmamamay-ari ng lupain na ipinangako ng Diyos sa kanya; gayundin sina Isaac at Jacob ay hindi rin nagmamamay-ari ng lupain. (Hebreo 11:8-10,13). Ang lupaing-lahi ni Abraham ay magmamamay-ari rin ng lupain, gayunpaman, kapag sila'y nabuhay na mag-uli sa muling pagkabuhay. Napakahalaga na panatilihin sa isipan ang walang hanggang pananaw ng Diyos sa ating pag-aaral ng Kanyang Salita, baka tayo'y mahulog sa kalituhan at pagkakamali sa ating pagsisikap na tukuyin kung paano natutupad ang ilan sa Kanyang mga pangako.

## **Sirkumsisyon—Isang Tanda ng Tipan ng Diyos**

Sa Genesis 17:10-14, ang mga tagubilin ng Diyos kay Abraham tungkol sa pagtutuli ay ibinigay bilang isang "tanda ng tipan" sa pagitan nila. Pinaguusapan ni Pablo ang pagtutuli bilang isang "palatandaan" ng pananampalatayang ipinamalas na ni Abraham sa Diyos at sa kaniyang mga pangako, at para sa lahat ng naglalakad sa parehong bakas ng pananampalataya. Roma 4:11,12

Sa Bagong Tipan, ang pagtutuli ay ginagamit bilang simbolo ng pagiging tapat ng puso at kadalisayan ng layunin. Ito ay halos kaparehong kaisipan sa sinabi ng Panginoon kay Abraham na siya ay dapat maging matuwid. Bagaman ang espirituwal na binhi ni Abraham ay hindi inaatasang isagawa ang literal na ritwal ng pagtutuli, sila ay pinapayuhan na tuliin ang kanilang mga puso at alisin ang lahat ng karumihan ng laman. Isinulat ni Pablo: "Ang pagtutuli ay yaong sa puso, sa espiritu, at s , hindi sa titik; na ang kapurihan ay hindi mula sa mga tao, kundi mula sa

Diyos." "Tinuli kayo sa pamamagitan ng pagtutuli na hindi gawa ng kamay, sa pagtatanggal ng katawan ng mga kasalanan ng laman sa pamamagitan ng pagtutuli ni Cristo." Roma 2:29; Colosas 2:11

Apropriyado na ang tanda ng ganap na Tipan ni Abraham ay ang pagtutuli. Kapag isinasaalang-alang natin ang paliwanag ng Bagong Tipan kung ano ang ibig sabihin ng pagtutuli, nangangahulugan ito na walang sinuman ang makakatanggap ng mga pangakong biyaya sa ilalim ng Tipan ni Abraham maliban sa batayan ng kadalisayan ng puso at hangarin sa harap ng Panginoon at ng patuloy na pananampalataya sa kaniyang mga pangako at sa katuwiran ng kaniyang mga batas.

## **Pinagpalit ang Pangalan ni Sarai**

Bumabalik sa Genesis 17, sa mga talata 15 at 16 inihayag ng Panginoon kay Abraham na ang pangalan ni Sarai ay babaguhin sa Sarah—na nangangahulugang "marangal na babae" dahil siya ang magiging ina ng mga hari. Ipinaliwanag ni Apostol Pablo kung paano itinuturing ng Panginoon si Sarah bilang ina ng mga hari, na sinasabing ito ay dahil siya ang sumasagisag sa tipan kung saan nabubuo ang espirital na binhi ni Abraham. Kaya, si Sarah ang ina ng mga hari na si Abraham naman ang simbolikong ama. Sila ang mga hari na sinasabi ni Pablo na "mga anak ng pangako," na maghahari sa loob ng isang libong taon para sa pagpapala ng lahat ng pamilya sa buong mundo. Galacia 4:22-31

## **Ipinangakong Isaac**

Malaki ang pananampalataya ni Abraham sa mga pangako ng Diyos, ngunit hindi ito ganap na pananampalataya. Minsan itong nanghina, at ang

isa sa mga pagkakataong iyon ay nakatala sa Genesis 17:17,18. Sa kabila ng pagkamayabong ni Sarah, nagkaroon si Abraham ng pananampalataya k , nang unang ginawa ng Diyos ang pangako sa kaniya, na magbibigay siya sa kaniya ng isang anak na lalaki, dahil mas bata pa siya noon. Ngunit ngayon, bukod sa kaniyang pagkamayabong, siya ay siyamnapung taong gulang na. Nang sabihin ng Panginoon sa kaniya sa pagkakataong ito na magbibigay si Sarah ng isang anak na lalaki, si Abraham ay "lumuhod nang pasulong, at tumawa."

Sa kanyang puso, ipinahihwatig ng talata na nag-alinlangan si Abraham na maaaring mangyari ang ganoong bagay, at nang bumangon siya mula sa lupa, siya'y nanalangin sa harap ng Panginoon, "Nawa'y mabuhay si Ismael sa iyong paningin!" upang maging binhi ng pangako, tila iyon ang nasa likod ng panalanging ito. Tiniyak ng Diyos kay Abraham na mabubuhay si Ismael at magiging ama ng isang dakilang bansa; ngunit pagdating sa ipinangakong binhi, si Sarah ang magkakaroon ng anak, ang pangalan nito ay Isaac, at siya ang magmamana ng tipan ng pangako. Genesis 17:18-21

Si Isaac ay ipapanganak "sa takdang panahong ito sa susunod na taon," ayon sa talata 21. Ito ay isang hula tungkol sa panahon na may malaking kahalagahan kay Abraham. Marami na siyang taong pinaghintay na matupad ng Diyos ang Kanyang pangako ng isang supling, subalit sa lahat ng panahong iyon ay walang ipinahihwatig, hanggang ngayon, kung gaano pa katagal kailangang magpatuloy ang paghihintay na iyon. Sinubok din ng Diyos ang pananampalataya ng karamihan sa

kaniyang bayan sa parehong paraan ng paghihintay. Tinanong ng mga alagad si Jesus pagkatapos ng kaniyang muling pagkabuhay, "Ibabalik mo na ba sa panahong ito ang kaharian sa Israel?" Sumagot si Jesus, "Hindi sa inyo ang makaalam ng mga panaahong itinakda ng Ama." Gawa 1:6,7

Madalas, kapag papalapit na ang oras ng mga inaasahang pangyayari, ibinubunyag ng Panginoon ang lihim sa kaniyang mga lingkod. Si Noe ay nagpagal nang maraming taon sa pagtatayo ng daong, marahil na walang tiyak na ideya kung kailan darating ang baha, ngunit sa wakas ay sinabi ng Panginoon, "Sa loob ng pitong araw mula ngayon, papatamaan ko ng malakas na ulan ang lupa." (Genesis 7:4). Ganoon din kay Abraham, sinabi ng Panginoon, "Sa takdang panahong ito sa susunod na taon." Dahil sa iniisip ni Abraham sa kanyang puso tungkol sa maliit na posibilidad na magkaanak si Sarah ng anak na lalaki, marahil ibinigay ng Panginoon sa kanya ang tiyak na impormasyong ito bilang paraan upang palakasin ang kanyang pananampalataya.

Sa mga huling talata ng Genesis kabanata 17, nakatala na si Abraham ay agad na sumunod sa mga tagubilin ng Panginoon tungkol sa pagtutuli, ang "sagisag ng tipan." "Sa mismong araw na iyon," ayon sa salaysay, pinatuli niya ang lahat ng lalaki sa kaniyang sambahayan, kasama na ang kaniyang sarili at ang kaniyang anak na si Ismael. (Genesis 17:23-27). Maraming ebidensya sa Kasulatan na pinahahalagahan ng Panginoon ang agarang pagsunod. Sa kaso ni Abraham, ang kanyang pagiging maagap ay nagpapahiwatig din na naibalik ang kanyang pananampalataya sa pangako ng

Diyos tungkol kay Sara at na nais niyang tuparin ang bawat detalye na may kinalaman sa kanyang bahagi sa tipan.

## **Ang Pagpakita ng Diyos kay Abraham**

Si Mamre ay isang Amorita na dati nang nakiisa kay Abraham noong pagkakataong iniligtas niya ang pamangkin niyang si Lot. (Genesis 14:13). Sa Genesis 18:1, ang pahayag na "mga kapatagan ni Mamre" ay malinaw na tumutukoy sa mga kapatagan na pag-aari ni Mamre, sapagkat si Abraham ay isang dayuhan lamang sa lupain. Gayunpaman, tila siya ay may mabuting ugnayan sa maraming Cananeo, tulad nina Mamre at iba pa.

"Nagtipon ang Panginoon" kay Abraham, ayon sa teksto, subalit kalaunan ay lumalabas na ang paglitaw na ito ay ang pagbisita ng "tatlong lalaki" na nagsilbing mga sugo ng Panginoon. (Genesis 18:2). Madalas gamitin ang ganitong paraan ng pagpapahayag sa Bibliya kapag pinag-uusapan ang pakikitungo ng Panginoon sa mga tao. Walang sinumang tao ang makakakita sa Diyos at mabubuhay. (Exodo 33:20). Gayunpaman, kapag nagpapadala Siya ng Kaniyang mga sugo, inaasahan Niya na ituturing sila nang may dignidad ng mga kanilang binibisita, at bibigyan ng pansin ang mensaheng kanilang ipinapahayag.

Ang "tatlong lalaki" na bumisita kay Abraham ay mga anghel—ibig sabihin, mga espiritung nilalang—na nagpakita sa pisikal na anyo upang malayang makipag-usap sa patriyarka. Sa Bagong Tipan, tinutukoy sila ni Apostol Pablo bilang ganoon at ipinahihiwatig na ginagamit niya ang pagkamapagpatuloy ni Abraham bilang isang

huwarang karapat-dapat tularan. "Huwag ninyong pabayaang ang pagkamapagpatuloy sa mga dayuhan, sapagkat sa pamamagitan nito'y nagpatuloy ang ilan ng mga anghel nang hindi nila namamalayan." Hebreo 13:2

## **Ang Pagkamapagpatuloy ni Abraham**

Kinakailangan nating ilagay ang ating sarili sa kalagayan ni Abraham upang maunawaan ang kanyang matinding hangarin na gawing komportable ang kanyang mga hindi inaasahang bisita. Hindi naman siya nakatira sa isang masikip na kalye sa lungsod na dinaraan ng libu-libong tao araw-araw. Sa halip, naninirahan siya sa kapatagan at nasa isang tolda. Posibleng lumipas ang ilang araw nang walang kahit isang dayuhan na dumaan sa kanyang tolda. Narito ang tatlo sa kanila, at ipinakita nila ang lahat ng palatandaan na sila ay mga taong may malaking kahalagahan.

Sa pananaw ni Abraham, ito ay magiging isang espesyal na pangyayari, at nais niyang makinabang nang husto rito. Si Abraham mismo ay isang mahalagang tao sa bahaging iyon ng mundo at sanay siyang magbigay ng utos kapag gusto niyang may gawin. Ibinigay niyang mga tagubilin kay Sarah upang tumulong sa paghahanda ng pagkain para sa mga natatanging bisitang ito. Ganoon din naman sa kabataang lalaki na inutusan niyang ihanda ang isang batang baka at ihanda ito para sa pagkain. Genesis 18:6,7

Ipinakita ni Abraham ang antas ng kasabikan sa pagdalaw ng tatlong lalaki, sapagkat ayon sa salaysay, "tumakbo siya sa kawan" at personal na pumili ng isang guya na alam niyang malambot para

kainin. Hindi na bago kay Abraham ang mga pagbisita mula sa Panginoon sa pamamagitan ng kaniyang mga kinikilalang sugo. Bagaman ipinaliwanag ni Apostol Pablo na "nagtanggap siya ng mga anghel nang hindi niya namamalayan," posible na tinuring ni Abraham ang tatlong lalaki bilang higit pa sa kanilang ipinapakita. Sa anumang kaso, napatunayan niyang siya ay isang mabait at mapagbigay na tagapag-asikaso, at tila kusang-loob na nakipagtulungan sa kaniya si Sarah.

## **Ang Mensahe kay Sarah**

Tumayo si Abraham habang kumakain ang kanyang mga bisita, kaya't ginampanan niya ang tungkulin ng isang lingkod. (Genesis 18:8). Habang kumakain, tinanong ng tatlong lalaki kung nasaan si Sarah. Bagaman tumulong si Sarah sa paghahanda ng pagkain, hanggang sa puntong iyon ay halatang-halata niyang iniwas ang sarili sa paningin. Pagkatapos ay sinabi ng tagapagsalita ng mga bisitang ito kay Abraham, "Tiyak na babalik ako sa iyo sa panahong ito sa susunod na taon, at magkakaroon si Sarah na asawa mo ng isang anak na lalaki." Genesis 18:10

Malinaw na hindi malayo ang tolda sa kinaroroonan ng mga lalaki habang sila'y kumakain, sapagkat narinig ni Sarah ang anunsiyong ito at "tumawa sa sarili niya," o, gaya ng masasabi natin, "tumawa para sa sarili." Gayunpaman, alam ng anghel na siya'y tumawa, at nang banggitin niya ito mamaya ay pinabulaanan ito ni Sarah, ngunit sinabi ng anghel, "Hindi; kundi tumawa ka." Genesis 18:12-15

"Mayroon bang bagay na napakahirap para sa Panginoon?" Ito ang praktikal na aral para sa atin sa

salaysay na ito. Mahalaga ito kaugnay ng katuparan ng plano ng Diyos. Marahil isa sa mga dahilan kung bakit pinayagan ng Panginoon na tumanda nang husto sina Abraham at Sarah bago ipinanganak si Isaac ay upang ipakita na Siya, hindi sila, ang may pananagutan sa pagtupad ng lahat ng Kanyang mga pangako.

Ang Kristiyanismo sa simbahan ngayon, at sa loob ng mga nakaraang siglo, ay maling inakala na ang tagumpay ng mga layunin ng Diyos sa lupa ay nakasalalay sa mga pagsisikap ng tao. Dapat tayong lahat ay magsaya na hindi ganoon ang nangyayari, at ang kaniyang plano na pagpapalain ang lahat ng angkan sa lupa sa pamamagitan ng binhi ni Abraham ay tiyak na matutupad. Tiyak ito, sa kabila ng lahat ng mga kalagayang tila sumasalungat. Ito ay isang "pag-asa na mayroon tayo bilang angkla ng kaluluwa, na tiyak at matatag." Hebreo 6:19

## **Sinubok ng Diyos si Abraham**

Inaalam ng Panginoon sa kaniyang mga lingkod ang kaniyang mga layunin na may kinalaman sa kanila at sa mga taong partikular nilang pinapahalagahan. Sa pangkalahatan, ang mga taong pinaliwanagan ng katotohanan ng Diyos ay dapat magmalasakit sa buong sangkatauhan. Dapat taglayin nila ang diwa ni Abraham at magpakita ng sigasig para sa plano ng Diyos—ang planong, sa pamamagitan ng binhi ni Abraham, ang lahat ng angkan sa lupa ay pagpapalain.

Nagpasya ang Panginoon na lipulin ang Sodom dahil sa matinding kasamaan ng lungsod. Gayunpaman, ginamit Niya ang pagkakataong iyon upang subukin ang interes ni Abraham sa mga tao

ng lungsod, at partikular na ang kanyang pagmamalasakit sa kanyang sariling kamag-anak— si Lot at ang kanyang pamilya, na naninirahan doon. "Itatago ko ba kay Abraham ang aking plano?" tanong ng PANGINO . "Sapagkat si Abraham ay tiyak na magiging isang dakila at makapangyarihang bansa, at ang lahat ng mga bansa sa lupa ay pagpapalain sa pamamagitan niya." Genesis 18:17,18

Sa talatang ito, mabibigyan tayo ng isang kawili-wiling halimbawa kung paano isinasaalang-alang ng Diyos ang mga limitasyong pangkaisipan ng kaniyang mga lingkod upang maunawaan nila ang kaniyang pananaw. Kung ipapaliwanag muli ang sinabi ng Diyos kay Abraham, ipinahihiwatig nito na may narinig siyang ulat na ang mga tao sa Sodom at Gomora ay lubhang masasama, kaya't bumaba siya upang magsiyasat. Kung sila nga ay kasing sama ng inilalahad ng ulat, tiyak na wawasakin niya sila. Sa katunayan, siyempre, hindi kailangan ng Maylalang ng sansinukob at Diyos ng langit at lupa na personal na bumisita sa lupa upang makuha ang impormasyong kailangan niya. Ito ay simpleng paraan lamang niya ng pagsasalita sa antas ng pagkaunawa ni Abraham.

## **Si Abraham ay Nanalangin para sa Kanila**

Malinaw na naunawaan ni Abraham na nasa isip ng Panginoon ang posibleng pagkawasak ng Sodom at Gomorrah. Taos-puso niyang ipinamanhaga sa Panginoon na iligtas ang lungsod, lalo na kung may ilang matuwid na kaluluwa doon. Sa simula, tinanong ni Abraham kung papatawarin ba ang lungsod kung may limampung matuwid na kaluluwa doon. Nang ipagpatuloy niyang bawasan ang bilang,

posible na si Lot at ang kanyang pamilya ang nasa isip niya. Genesis 18:23-32

Ipinakita ng Panginoon ang kanyang pasensya kay Abraham at ang kanyang kagustuhang magpakita ng awa sa pamamagitan ng pagsunod sa kanyang pakiusap habang unti-unti niyang binababa ang bilang. Ngunit sa katotohanan, wala ni sampung matuwid ang natagpuan, kaya't winasak ang mga lungsod. Genesis 19:24,25

Ito ay nagbibigay-diin sa isang mahalagang punto kaugnay ng pangako ng Diyos na pagpapalain ang lahat ng bansa sa lupa. Ipinahiwatig ni Jesus na walang ginawa upang magdulot ng pagsisisi sa Sodom at Gomorra. Kung nagkaroon man, ipinaliwanag ni Jesus, mananatili sana sila at hindi sana nasira. (Mateo 11:23,24). Ngunit ang pinakamahalaga, ipinaliwanag din ni Jesus na sa panahon ng paghuhukom sa kaharian, bibigyan sila ng pagkakataon na magsisi, baguhin ang kanilang mga gawi, at magkamit ng buhay. Kaya, nakikita natin ang isang malinaw na halimbawa ng katotohanan na, kasama ng buong mundo, aalalahanin sila, alinsunod sa pangakong ginawa kay Abraham na sa pamamagitan ng kaniyang binhi ay pagpapalain ang lahat ng pamilya sa lupa. Gaano nga ba namin inaabangan ang malapit na katuparan nito at ng lahat ng mga pangako ng Diyos para sa kaniyang nilikhang tao!